

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 156
60101 SEINÄJOKI

Viite

Asia

KAUHAVA, Esitys Kauhavan Lentosotakoulun rakennetun kulttuuriympäristön suojelemiseksi

Museovirasto on erityisistunnossaan 15.1.2015 päättänyt esittää Kauhavan Lentosotakoulun suojelemista rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) nojalla.

Ilmavoimien toiminta alueella päättyi 31.12.2014, jolloin valtio luopui kohteesta.

Merkittävää muutosta ennakoiden Kauhavan kaupungin, Etelä-Pohjanmaan liiton, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Museoviraston edustajat pitivät neuvottelun 12.11.2014. Kokouksessa keskusteltiin eritasoisten kaavojen kehittämistarpeista ja sovittiin, että Museovirasto tekee esityksen kohteen suojelemiseksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain nojalla.

ESITYKSEN KOHDE JA SEN OMISTUS

Suojeluesityksen kohde on Kauhavan kaupungissa sijaitseva Kauhavan Lentosotakoulun rakennettu kulttuuriympäristö liitekartalle merkityn rajauksen mukaisesti. Tässä lausunnossa käytetty rakennusten numerointi ilmenee myös liitekartasta ja se vastaa Senaatti-kiinteistöjen vuonna 2013 teettämän kulttuuriympäristöselvityksen numerointia.

Pääosa rajaukseen sisältyvästä alueesta rakennuksineen ja rakenteineen siirtyi Suomen valtiolta/Senaatti-kiinteistöiltä, IP-kiinteistöt Oy:ltä sekä Finavia Oyj:ltä Kasvuyrittäjät Oy:n (Seppo Kultalahti, Börje Lindén, Tapani Koski, Huutorannantie 95, 66950 Munsala) omistukseen 1.1.2015. Kaupunkikirjan mukaan ”Ostaja sitoutuu hyväksymään rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) säännösten nojalla, kaavalla tai niiden yhdistelmällä päätettävän suojelun ja noudattamaan suojeluun liittyviä suojelumääräyksiä”.

Suojeluesityksen aluerajauksen länsipäässä sijaitsevan entisen aliupseerikerhon tontteineen omistaa Finmet Oy (Ratatie 7, 62200 Kauhava). Ympäristöministeriö edellytti kiinteistön luovutusta koskeneessa lausunnossaan (YM1/539/2013), että Senaatti-kiinteistöt tiedottaa ostajalle kohteen suojelun kehittämistarpeesta.

Eteläosassa sijaitsevat asuinrakennukset tontteineen omistavat; Asunto Oy Kauhavan Lentokentäntie 28 (c/o Harri Haavisto, Ukkoherranlenkki 50, 60200 Seinäjoki), Asunto Oy Kauhavan Lentokentäntie 30-34 (Kauhavan tili-isännöinti, Einarintie 2, 62200 Kauhava), Pohjanmaan Hyötyneliöt Osk (PL 11, 62421 Korttesjärvi) ja Asunto Oy Kauhavan Upseerihovi (Lentokentäntie 36, 62200).

KOHTEEN ESITTELY

Itsenäistynyt Suomi kehitti määrätietoisesti uutta aselajia, ilmavoimia. Sen 1920- ja 1930-lukujen rakennushankkeisiin kuuluivat ilmailukoulu, seitsemän lentoasemaa ja lentokonetehtas. Ilmailukoulun rakentamisesta Kauhavalle päätettiin vuonna 1924. Valintaan vaikuttivat riittävä etäisyys Neuvostoliiton rajalta, hyvä rautatieyhteys ja sopiva maasto. Toiminta siirrettiin Santahaminasta Kauhavalle vuonna 1929.

Ilmailukoulu suunniteltiin puolustusministeriön teknillisen osaston rakennustoimistossa arkkitehti Torsten Elovaaran johdolla. Uuden varuskunta-alueen tuli palvella paitsi teknisesti edistyksellistä toimintaa myös nuoren valtion puolustusvoimien imagon rakentamista, ja sen suunnitteluun panostettiin niin toiminnalliselta kuin esteettiseltä kannalta.

Alue- ja viherrakenne

Lentokentän tasoitustyöt aloitettiin vuonna 1926. Se oli valmistuessaan Suomen ensimmäinen nurmilentokenttä ja yksi varhaisista maakentistä. Kenttää on kehitetty 2000-luvulle asti. Lentokoneiden kehityksen myötä sitä on laajennettu itään ja pohjoiseen, mittavalla kiitoradalla, joka ei sisälly suojeltavaksi esitettyyn alueeseen. Alkuperäisen kentän, 1920-luvun ja 1970-luvun lentokonehallien rajaama osa-alue kestopäällysteisine rullausteineen, seisonta-alueineen ja nurmikenttineen muodostaa edelleen ilmailua palvelevan avoimen maiseman.

Arkkitehti Elsa Arokallio laati vuonna 1928 Ilmailukoulun alueen rakentamista ohjanneen, vahvasti aksiaalisen yleissuunnitelman. Sen keskeinen osa oli kentän eteläpuolelle sijoitettu suorakaiteinen aukio, johon läntinen ja eteläinen tulotie päättyivät. Ilmahyökkäysten tuhoja pyrittiin minimoimaan väljällä aluerakenteella ja palamattomilla rakennusmateriaaleilla. Yleissuunnitelma jäsentää edelleen nykyisen Lentosotakoulun rakennettua ympäristöä.

Arkkitehti Martta Martikainen laati yleissuunnitelmaa täydentävän istutussuunnitelman vuonna 1930. Sen huomattavin erityispiirre oli keskusaukion ilmasta havaittavat ilmavoimien symbolit, neljä kuusentaimista tehtyä, muotoon leikattua hakaristiä. Istutussuunnitelman pohjalta Ilmailukoulun alueen jäsentelyä selkeytettiin. Puurivistöillä tuettiin yleissuunnitelman aksiaal näkymiä, joita avoimeen peltomaisemaan väljästi sijoitetut rakennukset eivät yksin pystyneet rajaamaan. Istutusten avulla vahvistettiin aukion, etupihojen ja takapihujen keskinäistä hierarkiaa. Istutussuunnitelman päälinjoja voi edelleen havaita ympäristössä, mutta sen selkeys on kärsinyt ylikasvusta ja harvennuksista.

Rakennukset

Puolustusvoimien rakennussuunnittelu uudistettiin sekä hallinnon että tavoitteiden osalta itsenäisyyden ajan alussa. Rakentamisessa korostettiin hygieenisyyttä ja sen merkitystä miehistön terveydelle ja puolustuskyvylle. Ajattelutapa heijastui puolustushallinnon arkkitehtuuriin muotokielen muuntumisena klassismista funktionalismiin. Prosessi näkyi harvinaisen havainnollisesti Kauhavan Ilmailukoulun alkuvuosien rakennuskannassa esimerkiksi kattokulmien loivenemisena, koristeiden ja listoitusten yksinkertaistumisena sekä ikkunajaon muutoksina.

Ilmailukoulun ensimmäiset rakennukset valmistuivat vuonna 1929. Rapattujen kivitalojen muotokieli oli klassistinen. Alueen ytimeen lentokentän ja keskusaukion rajalle, pitkänomaisen aukion keskiakselille nousi Ragnar Ypyän suunnittelema kaksikerroksinen esikunta- ja verstarakennus (15) sekä symmetrisesti sen molemmin puolin ohjaajaläivueen ja tähystäjäläivueen lentokonehallit (14 ja 16). Aukion itälaitaa rajasi Elsa Arokallion suunnittelema talli- ja varastorakennus (13), aukion länsilaitaa Arokallion suunnittelema ns. Linnarakennus, eli pohjaratkaisultaan poikkeuksellinen atriumpihaa kehystävä päävahti (18). Linnarakennuksen sisätiloja muutettiin merkittävästi 1980- ja 90-luvuilla ja lentokoulutuksen puitteita parannettiin laajentamalla rakennusta simulaattori-sivellä vuonna 1982.

Keskusaukion rakennuskanta täydentyi Aulis Blomstedtin suunnitelmien mukaan vuonna 1935. Rakennusten aukotukseen ja yksityiskohtiin ilmaantui funktionalistisia piirteitä. Lentokonehallien aukion puoleisille seinustoille lisättiin aputiloja sisältäviä kapeita kylkiäisiä. Aukion etelälaidalle, symmetrisesti esikuntaa vastapäätä rakennettiin sairaala, jonka ratkaisumallia oli tarkoitus soveltaa muuallakin. Rakennusta jatkettiin Blomstedtin periaatteita noudattaen vuonna 1963.

Linnarakennuksen pohjoispuolelle valmistui vuonna 1930 Matti Björklundin (Visanti) suunnittelema koulurakennus (17), joka pohjaratkaisultaan, ulkomuodoltaan ja yksityiskohdiltaan noudatti klassistisia periaatteita. Rakennus peruskorjattiin esikunnan käyttöön vuonna 1980.

Ragnar Ypyä suunnitteli läntisen tulotien eteläpuolelle vuonna 1936 valmistuneen, selkeästi funktionalistisen oppilasarunkon/ esikuntakomppanian/ tukikohtakomppanian (33). Vaalean, rapatun kasarmin pitkällä sivuilla oli nauhamaiset ikkunat. Sisäänkäynnit sijaitsivat päädyissä, joissa porrashuoneet muodostivat rakennusrungosta ulos työntyvät lieriöaiheet. Pohjakerroksessa sijaitsi juhlasali ja myös elokuvahuone. Majoituskerrokset noudattivat Niilo Niemen tyyppiratkaisua, jossa keskikäytävä sai luonnonvaloa kahdesta länsiseinustalle sijoitetusta oleskelutilasta. Majoitushuoneet olivat mitoitukseltaan poikkeuksellisia. Oppilaat olivat tulevia taistelulentäjiä, eivät tavallisia varusmiehiä.

Kehittyvää lentotoimintaa palvelemaan valmistui vuonna 1972 lentokentän länsipuolelle Pentti Pajarisen ja Martti Kilpirannan suunnittelema korjaamohalli, johon liittyi toimistosiiپی, laskuvarjojen kuivaustorni ja vesiallas (54). Rakennuksen pohjaratkaisu, ulkomuoto ja yksityiskohdat muodostavat harkitusti pelkistetyn arkkitehtonisen kokonaisuuden. Lentokoneiden korjaamo-osan käytävälle ylävaloa antavat kattoikkunat, korjaamo- ja toimistosiiپیien välisenä nivelosana toimiva valoisa lasiseinäinen porrashuone sekä nauhaikkunat ovat massiivisen rakennuksen kevyitä erityispiirteitä.

Täydennysrakentaminen painottui 1960-, 70- ja 80 -luvulla tyhjiille alueille, läntisen tulotien eteläpuolelle ja länsipäähän. Tukikohtakomppanian länsipuolelle muodostui väljästi rajattu aukio sotilaskoti-ruokalarakennuksen (22) valmistuttua vuonna 1975. Muita ajanjakson rakennuksia ovat kurssiosasto (46), kuljetuskeskus ja paloasema (49) sekä siihen liittyvä autohuoltola (50), rakennustoimisto ja työtilarakennus (44) sekä alkujaan lämpökeskuksena toiminut muuntamorakennus ja varasto (48).

Upseerien ja aliupseerien kerhot ja asuinrakennukset muodostavat oman toiminnallisen kokonaisuutensa Ilmailukoulun alkuvaiheen rakennuskannan joukossa.

Linnarakennuksen länsipuolelle valmistui vuonna 1929 Elsa Arokallion ja Martta Martikaisen suunnittelema klassistinen aliupseeriruokala (19). Se muutettiin muutaman vuoden päästä sotilaskodiksi ja sitten kirjastoksi, päävartioksi ja turvallisuusyksiköksi.

Aluerakenteen toiseen ääripisteeseen, eteläisen tulotien päähän, nousi vuonna 1931 Ragnar Ypyän suunnittelema upseerikerho (1). Sen arkkitehtuurissa näkyy siirtymävaihe klassismista funktionalismiin. Tilat olivat pohjaratkaisussa epäsymmetrisesti ryhmiteltyjä, mikä näkyi myös rakennuksen ulkomuodossa. Huolella suunnitelluissa yksityiskohdissa ilmeni sekä klassismin että funktionalismin piirteitä.

Läntisen tulotien päätteeksi valmistui vuonna 1936 Martta Martikaisen suunnittelema toinen aliupseerikerho (28). Rakennus oli hengeltään funktionalistinen ja pohjaratkaisultaan, julkisivuiltaan sekä yksityiskohdiltaan yksinkertaisempi kuin upseerikerho.

Eteläisen tulotien varteen rakennettiin upseerien asuinrakennukset (3, 5, 7, 9) ja läntisen tulotien varteen aliupseerien asuinrakennukset (21, 23, 25, 29). Kerrostalojen pohjaratkaisut olivat tyyppiratkaisujen muunnelmia. Kattomuodoiltaan, listoituksiltaan,

koristelultaan sekä ikkunajoiltaan varhaisemmat rakennukset olivat klassistisia ja myöhemmät funktionalistisia.

Lentosotakoulun alueella on vielä jäljellä ilmavoimien tuloa edeltävältä ajalta maatilain päärakennus (85) ja aittarakennus (86) 1890-luvulta sekä vuonna 1935 rakennettu tilain navetta (87).

Säilyneisyys

Nykytilassa Lentosotakoulun alueen eri rakennusvaiheet ja toiminnalliset kokonaisuudet hahmottuvat hyvin.

Arkkitehtitoimisto Hannu Puurunen Oy on Senaatti-kiinteistöjen toimeksiannosta laatinut kaksiosaisen raportin ”Kauhavan Lentosotakoulu - rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuva selvitys”, jonka ensimmäinen osa on päivätty 15.11.2013 ja toinen osa 7.11.2013. Rakennusten ulkoasun ja sisätilojen säilyneisyys on esitetty siinä yleispiirteisesti. Rakennusten ulkoasu on pääosin hyvin säilynyt. Sisätilat ovat säilyneet hyvin 1931 valmistuneessa upseerikerhossa (1), 1935 valmistuneessa ja 1963 laajennetussa sairaalassa (34) sekä 1972 valmistuneessa lentokoneiden korjaamohallissa toimistosiiplineen (54). Muissa rakennuksissa sisätilat ovat säilyneet osin hyvin, osin kohtalaisesti ja osin merkittävästi muutettuina.

Yhteisöllinen merkitys

Pitkäjänteisesti, 85 vuoden aikana, kehitetty valtion sotilasilmailu- ja maanpuolustuskoulutus infrastruktuureineen on välillisesti vaikuttanut myös maakunnan ja paikkakunnan yhdyskuntarakenteeseen, elinkeinoelämään ja henkiseen ilmapiiriin. Lentosotakoulu on integroitunut osaksi Kauhavaa.

SUOJELUN EDELLYTYKSET

Lentosotakoulun alue ja sen ajallisesti ja arkkitehtonisesti monipuolinen rakennuskanta on yksi puolustusvoimien ja erityisesti ilmavoimien rakennusperinnön avainkohteista. Siihen kuuluu ainutlaatuisia näytteitä itsenäisen Suomen varhaisesta sotilasarkkitehtuurista. Kokonaisuutena alue ilmentää kiinnostavasti sotilasilmailun ja puolustusvoimien rakennustoiminnan kehitystä 1920-luvulta 2000-luvun alkuun ja on valtakunnallisesti merkittävä.

Lentosotakoulun rakennettu kulttuuriympäristö täyttää kokonaisuutena rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 8 §:n merkittävyyden arviointikriteerit:

- 1) Harvinaisuus tai ainutlaatuisuus (harvinaisuus): Alue sisältää poikkeuksellisia esimerkkejä Suomen varhaisesta sotilasarkkitehtuurista. Alue on infrastruktuurin ja rakennuskannan pitkän kehityskaaren tuloksena monimuotoisuudessaan erityinen ilmavoimien alue.
- 3) Aluetta tai tiettyä aikaa kuvaavat tyypilliset piirteet (edustavuus): Alueella näkyy puolustusvoimien rakentamisen tyypilliset piirteet ja kehitys 1920-luvulta 2000-luvun alkuun.
- 4) Alkuperäinen tai sitä vastaavan käytön, rakentamisen, arkkitehtuurin tai tyylin ilmeneminen ja jatkuminen (alkuperäisyys): Alue rakennettiin ilmavoimien koulutusta varten ja se on säilynyt ja kehittynyt monipuolisesti alkuperäisessä käytössään. Alkuperäinen yleissuunnitelma jäsentää edelleen aluetta.
- 5) Merkitys historiallisen tapahtuman tai ilmiön todisteena tai siitä kertovana ja tietoa lisäävänä esimerkkinä (historiallinen todistusvoimaisuus): Ilmailukoulu rakennettiin Kauhavalle osana juuri itsenäistyneen Suomen puolustusvoimien uuden aselajin luomista ja aluetta on täydennetty tämän toiminnan kehityksen myötä 2000-luvulle asti. Alue on keskeinen maamme ilmavoimien historiassa.

6) Näkyvissä olevat eri aikakausien rakenteet, materiaalit ja tyylipiirteet, jotka ilmentävät rakentamisen, hoidon ja käytön historiaa ja jatkuvuutta (historiallinen kerroksisuus). Alue ilmentää sotilasilmailulle ja puolustusvoimien rakennustoiminnalle ominaista historiallista kehitystä 1920-luvulta 2000-luvun alkuun.

Kohteen esittelyssä mainitut rakennukset täyttävät myös yksittäisinä rakennuksina seuraavat kriteerit:

- 3) Rakennuksessa näkyvät tiettyä aikaa kuvaavat tyypilliset piirteet (edustavuus).
- 4) Rakennuksessa ilmenee alkuperäinen tai sitä vastaava käyttö, rakentamistapa, arkkitehtuuri tai tyyli (alkuperäisyys).

Lisäksi jotkut rakennukset täyttävät seuraavat kriteerit:

- 1) Rakennus on harvinainen tai ainutlaatuinen (harvinaisuus).
- 5) Rakennuksella on merkitystä historiallisen tapahtuman tai ilmiön todisteena tai siitä kertovana ja tietoa lisäävänä esimerkkinä (historiallinen todistusvoimaisuus)

SUOJELUTILANNE JA SEN KEHITTÄMISTARVE

Kauhavan lentosotakoulu on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY).

Voimassa olevassa maakuntakaavassa se on osoitettu valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi kohteeksi, joka on otettava huomioon siten, että varmistetaan siihen liittyvien arvojen säilyminen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Etelä-Pohjanmaan liitto käynnisti 18.2.2013 kauppaa, liikennettä ja kulttuurimaisemia koskevan vaihemaakuntakaava 2:n laatimisen. Lentosotakoulun lentokentän tavoiteltua tulevaisuutta ei toistaiseksi ole määritelty tässä liikennettä koskevassa kaavaprosessissa.

Oikeusvaikutteinen yleiskaava on vahvistettu vuonna 2000. Lentosotakoulun alueella on EP-merkintä ja ainoastaan vuonna 1929 valmistuneella ns. Linnarakennuksella on suojelumerkintä.

Alueella ei ole asemakaavaa eikä asemakaavoitus ole vireillä.

Kauhavan Lentosotakoulun kulttuurihistoriallisen merkittävyyden takia nykyinen maankäytön ohjaus ei ole riittävää tilanteessa, jossa valtio on luopunut kohteesta varuskunnan lakkauttamisen vuoksi. Lentosotakoulun alueen käyttö, hoito ja kehittäminen uudessa tilanteessa tarvitsevat tuekseen koko kulttuurihistoriallisesti keskeistä aluerakennetta ja rakennuskantaa koskevan suojelupäätöksen.

Kohde täyttää rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 2 §:n soveltamisedellytykset. Se on valtakunnallisesti merkittävä ja siinä esiintyy sisätilojen suojelutarvetta. Asemakaavatilanne puoltaa myös suojelua lain nojalla.

Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 3 §:n nojalla esitetään suojeltavaksi rakennettu alue, joka käsittää sekä rakennuksia, rakenteita, istuttamalla muodostettuja alueita että rakennusten kiinteää sisustusta.

Suojeluesityksen rajaukseen ei sisälly 1960-luvulta alkaen vaiheittain pidennetty kestopäällysteinen kiitorata siihen liittyvien rakenteineen ja rakennuksineen. Todettakoon kuitenkin tässä, että ilmailun jatkuminen muodossa tai toisessa Lentosotakoulun alueella on suotavaa kulttuurihistoriallisestakin näkökulmasta.

EHDOTUS SUOJELUN KOHDENTAMISEKSI

Alueen ja rakennusten käytön jatkuminen edellyttää toimintojen kehittämistä. Kehittäminen, uudet käytöt ja rakennusperinnön arvot on kyettävä sovittamaan yhteen. Arvoja ilmentävät erityisesti seuraavassa luetellut alueen ja rakennusten osat. Kun rakennuksella on useita, vinoviivalla erotettuja nimityksiä ensimmäinen on vanhin.

Käsitteitä ulkoarkkitehtuuri ja sisätila käytetään tässä merkityksessä:

Ulkoarkkitehtuuri käsittää ulkoseinien, kattojen, katosten, parvekkeiden, ulkoportaiden ja terassien rakenteet, materiaalit ja yksityiskohdat. Ikkunat ja ovet kuuluvat ulkoarkkitehtuuriin kokonaisuudessaan.

Sisätila on tilajaon ja kiinteän sisustuksen (sisäpinnat, portaat, kaiteet, tekniset varusteet, sisäövet ja -ikkunat) muodostama kokonaisuus.

Ulkoalueet

1929 ja 1972 valmistuneiden lentokonehallien rajaama lentokentän alue, rullausteineen, seisonta-alueineen ja nurmikenttineen.

Alkuperäisen yleissuunnitelman päätiet, keskusaukio, Linnarakennuksen sisäpiha ja asuinrakennusten etupihat sekä tukikohtakomppanian ja sotilaskoti-ruokalarakennuksen välinen aukio.

Alkuperäisen istutussuunnitelman tavoitteiden mukaiset istutukset ja nurmialueet

Rakennukset

1 upseerikerho

- ulkoarkkitehtuuri
- sisätilat:
 - o ensimmäinen ja toinen kerros keittiö- ja saniteettitiloja lukuun ottamatta

3, 5 ja 7 upseerien asuinrakennukset

- ulkoarkkitehtuuri

9 upseerien asuinrakennus

- ulkoarkkitehtuuri

13 talli ja varasto

- ulkoarkkitehtuuri

14 ja 16 lentokonehallit sivutiloineen

- ulkoarkkitehtuuri
- sisätilat:
 - o lentokonehallit

15 esikunta- ja verstasrakennus / hävittäjälentolaivue

- ulkoarkkitehtuuri
- sisätilat:
 - o sisääntuloaula portaineen sekä molempien kerrosten pääkäytävät

17 koulu / esikunta

- ulkoarkkitehtuuri
- sisätilat:
 - o pääporras, aula ja keskikäytävät

18 päävahti / Linna-rakennus

- ulkoarkkitehtuuri
- sisätilat:
 - o pääsisäänkäynti, siihen liittyvä ensimmäisen kerroksen keskikäytävä ja porrashuone sekä pyöreä aula kattoikkunoineen

19 aliupseeriruokala / sotilaskoti / kirjasto / päävartio / turvallisuusyksikkö

- ulkoarkkitehtuuri

21, 23 ja 25 aliupseerien asuinrakennukset

- ulkoarkkitehtuuri

22 sotilaskoti-ruokalarakennus

- ulkoarkkitehtuuri

28 aliupseerikerho / toimiupseerikerho / opistoupseerikerho

- ulkoarkkitehtuuri
- sisätilat:
 - o ensimmäinen kerros keittiö- ja saniteettitiloja lukuun ottamatta, porrashuoneet ja toisen kerroksen käytävä

29 aliupseerien asuinrakennus

- ulkoarkkitehtuuri

33 oppilajasuntola / esikuntakomppania / tukikohtakomppania

- ulkoarkkitehtuuri
- sisätilat:
 - o porrashuoneet, ensimmäisen kerroksen käytävä ja juhlasali (lukuun ottamatta nousevaa katsomoa) sekä toisen ja kolmannen kerroksen käytävät aulatiloineen

34 sairaala / terveyskeskus

- ulkoarkkitehtuuri
- sisätilat:
 - o käytävä ja porrashuone

39 asuinrakennus

- ulkoarkkitehtuuri

44 rakennustoimisto ja työtila

- ulkoarkkitehtuurin peruspiirteet

46 kurssiosasto / oppilajasuntola / koulutuskeskus

- ulkoarkkitehtuurin peruspiirteet

48 lämpökeskus / varasto ja muuntamo

- ulkoarkkitehtuurin peruspiirteet

49 ja 50 kuljetuskeskus, paloasema ja autohuoltola

- ulkoarkkitehtuurin peruspiirteet

54 lentokoneiden korjaamohalli/0-halli/le-ko-halli toimistosiiplineen

- ulkoarkkitehtuuri
- sisätilat:
 - o korjaamo-osan halli ja käytävä kattoikkunoineen, nivelosana toimiva porrashuone ja toimisto-osan käytävä-, aula- ja kokoustilat

85 Eskolan talo

- ulkoarkkitehtuuri

86 vilja-aitta
- ulkoarkkitehtuuri

87 navetta
- ulkoarkkitehtuurin peruspiirteet

EHDOTUS SUOJELUN TAVOITTEIKSI

1.

Lentosotakoulun aluetta rakennuksineen, rakenteineen, ulkotiloneen ja istutuksineen käytetään, hoidetaan, korjataan ja kehitetään heikentämättä sen kulttuurihistoriallista, rakennustaiteellista ja maisemallista arvoa.

2.

Suojelurajaukseen sisältyvien ulkotilojen jäsentely, materiaalit ja istutukset tukevat alkuperäisen yleissuunnitelman ja istutussuunnitelman tavoitteita. Erityistä huomiota kiinnitetään pääteiden puuriveihin, Linnarakennuksen sisäpihaan ja asuinrakennusten etupihoihin, alkuperäiseen keskusaukioon sekä tukikohtakomppanian ja sotilaskoti-ruokalarakennuksen väliseen aukioon.

Lentokenttäalue säilytetään avoimena maisemana.

3.

Suojelualueen kaikkien rakennusten mahdolliset uudet osat, rakenteet, materiaalit ja installaatiot ovat visuaalisesti korkeatasoisia sekä sopusoinnussa olevan arkkitehtuurin kanssa.

Luettelossa mainituissa rakennusten osissa tehdään ainoastaan säilyttäviä korjauksia tai riittäviin selvityksiin perustuvia palauttavia muutoksia.

Luettelossa mainittujen rakennusten purkamista ei sallita.

4.

Museovirastoa kuullaan asiantuntijana luvanvaraisista täydennysrakentamis-, muutos-, korjaus- ja purkutoimenpiteistä sekä luettelossa mainittuihin sisätiloihin kohdistuvista, huoltoa merkittävämmistä toimenpidesuunnitelmista.

Todettakoon, että myös alueen täydennysrakentaminen vaatii ohjausta. Sen ratkominen irrallisina yksittäistapauksina ei ole suotavaa, vaan rakentamisen tulisi perustua koko suojelualueella koskevaan kokonaissuunnitelmaan.

Pääjohtaja

Juhani Kostet

Intendentti

Maria Kurtén

Liitteet

Suojelukohteen rajaus_karttaliite
Lentokentän päävaiheet_karttaliite

Tiedoksi Kauhavan kaupunki
Suomen Ilmailumuseosäätiö